

Piirkondade esindatus pärast kohaliku
omavalitsuse üksuste ühinemisi
Õru, Sangaste, Tõlliste, Karula, Taheva, Palupera
ja Puka valdade näitel

Katre Kikkas

Õru
26. Jaanuar 2016

Minust

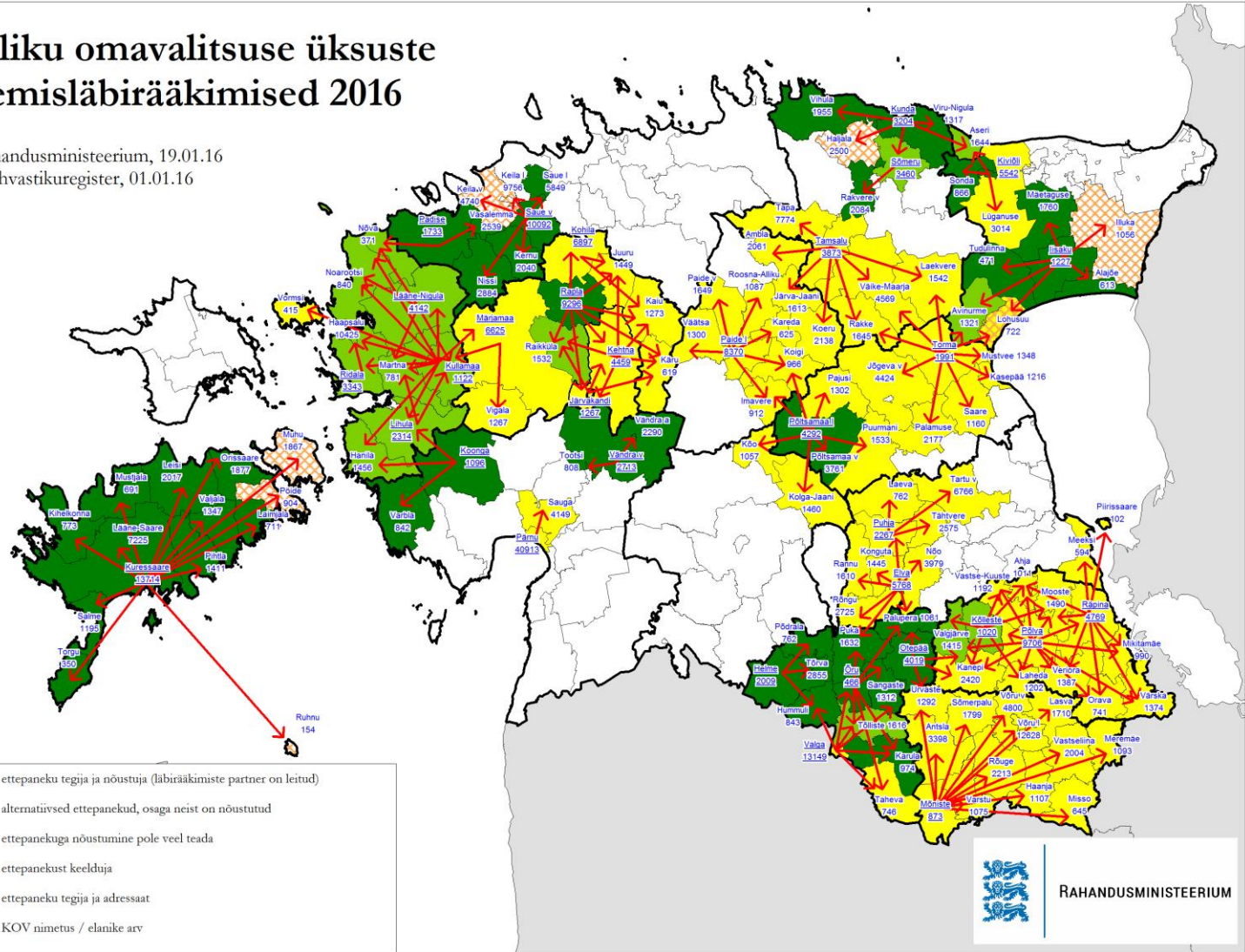
- Tõlliste vallavolikogu liige
- Valga Linnavalitsuse ametnik

- Akadeemiline tegevus KOV valdkonnas ca 4 aastat
- MA haldusjuhtimises
 - „Piirkondliku esindatuse tagamine ühinenud kohaliku omavalitsuse üksuse volikogus: Valga linna ja ümberkaudsete valdade näitel.“

Kohaliku omavalitsuse üksuste ühinemisläbirääkimised 2016

Allikas: Rahandusministeerium, 19.01.16
Rahvastikuregister, 01.01.16

Piirkondlik esindatus?

- Tüüpilised uurimisüksused:
 - Parteid, huvigrupid, vähemused
- Piirkondliku esindatus on enne HTR-i eksisteerivate kohaliku omavalitsuse üksuste (ehk piirkondade) esindatus ühinenud kohaliku omavalitsuse üksuse volikogus.

Miks oluline?

- Läti, Taani, Soome näited
- Terve KOVi esindamine
- Võrdsus, õiglus, legitiimsus, demokraatia
- Valijate võimalik kasu kohalikust esindajast:
 - ühes valimisringkonnas elavatel inimestel on sarnased huvid, mida suure tõenäosusega toetab ka sellest piirkonnast valitud esindaja;
 - volinikud võivad selgelt toetata investeringute tegemist just sellesse piirkonda, kus nad elavad;
 - sama piirkonna inimestel on suure tõenäosusega sarnased vaated seoses avalike teenuste geograafilise jaotusega.

Mille üle saame otsustada seoses valimissüsteemiga?

- Valimissüsteemi peamised osad:
 - esinduskoja suurus;
 - kohtade jaotamise tasand;
 - ringkonna ulatuslikkus;
 - häälte kohtadeks teisendamise valem.

KOVVS

- § 7 lg 2 p 2: „üle 5000 elaniku – vähemalt 17-liikmeline volikogu“;

- § 9. Mandaatide jaotamine valimisringkondade vahel

(1) Volikogu jaotab mandaadid valimisringkondade vahel, lähtudes valijate arvust rahvastikuregistri andmete põhjal valimisaasta 1. juuni seisuga, järgmiselt:

- 1) valijate koguarv jagatakse volikogu liikmete arvuga;
- 2) valimisringkonna valijate arv jagatakse käesoleva lõike punktis 1 nimetatud tehte tulemusena saadud arvuga;
- 3) iga valimisringkond saab mandaate vastavalt käesoleva lõike punkti 2 kohase tehte tulemusena saadud arvu täisosale;
- 4) käesoleva lõike punkti 3 alusel jaotamata jäänud mandaadid jaotatakse suurimate jääkide põhimõttel, lähtudes käesoleva lõike punktis 2 nimetatud tehete tulemusena saadud arvude murdosadest.

(2) Mitme valimisringkonnaga kohaliku omavalitsuse üksuses jaotatakse pool mandaatidest valimisringkondade vahel võrdselt, arvestades põhimõtet, et ringkonnamandaatide arv on valimisringkondade arvuga jagunev väikseim täisarv, mis on vähemalt pool kõigist mandaatidest. Ülejäänud mandaadid jaotatakse käesoleva paragrahvi lõikes 1 ettenähtut järgides. [RT I 2008, 53, 293 - jõust. 17.12.2008]

Mandaatide võimalik jaotumine vastavalt KOVVS-ile; 21 mandaati

KOVü	Elanikke	Valijaid	Võrd.	VA	Lisa	KOKKU
Karula vald	974	861	2	0,87	1	3
Palupera vald	1 061	934	2	0,94	1	3
Puka vald	1 612	1 419	2	1,43		3
Sangaste vald	1 288	1 151	2	1,16		3
Taheva vald	746	685	2	0,69	1	3
Tõlliste vald	1 616	1 476	2	1,49		3
Õru vald	472	395	2	0,39	1	3
Kokku	7 769	6 920	14	3		21

Allikad: Rahvastikuregister, KOVVS § 9

Koostaja: autor

Mandaatide võimalik jaotumine vastavalt KOVVS-ile; 19 mandaati

KOVü	Elanikke	Valijaid	Võrd.	VA	Lisa	KOKKU
Karula vald	974	861	2	0,87	1	3
Palupera vald	1 061	934	2	0,94	1	3
Puka vald	1 612	1 419	2	1,43		3
Sangaste vald	1 288	1 151	2	1,16		3
Taheva vald	746	685	2	0,69		2
Tõlliste vald	1 616	1 476	2	1,49		3
Õru vald	472	395	2	0,39		2
Kokku	7 769	6 920	14	3		19

Allikad: Rahvastikuregister, KOVVS § 9

Koostaja: autor

Mandaatide võimalik jaotumine vastavalt KOVVS-ile; 17 mandaati

KOVü	Elanikke	Valijaid	Võrd.	VA	Lisa	KOKKU
Karula vald	974	861	2	0,87		2
Palupera vald	1 061	934	2	0,94		2
Puka vald	1 612	1 419	2	1,43		3
Sangaste vald	1 288	1 151	2	1,16		3
Taheva vald	746	685	2	0,69		2
Tõlliste vald	1 616	1 476	2	1,49		3
Õru vald	472	395	2	0,39		2
Kokku	7 769	6 920	14	3		17

Allikad: Rahvastikuregister, KOVVS § 9

Koostaja: autor

Haldusreformi seaduse eelnõu

- Osavalla moodustamine
- Valimisringkondi on võimalik moodustada KOVü-te gruppide kaupa
- KOVVS-is sätestatud arvutuskäike (KOVVS paragrahv 9) KOVü-e volikogu kohtade jagamiseks (mandaatide jaotumiseks) ja valimistulemuste kindlakstegemiseks ei ole kavandatud haldusreformi seaduse käigus muuta

Valimisringkondade kogemused

Suure-Jaani vald

- 8; 5; 5; 4
- Suurimas ~1 800
- Väikseimas ~500

Türi vald

- 13; 5; 5
- Kaks väikseimat liideti
- ~1 000
- ~2 400

- Valimisringkonnad moodustati vaid esimeseks perioodiks
- Suure-Jaani vallavolikogu vähendas hiljem lisaks ka mandaatide arvu

Põlva, Lääne-Nigula, Lüganuse ja Viljandi valla kogemus: piirkondliku esindatuse saavutamiseks tuleks muu hulgas eraldi keskenduda piirkondade esindatusele ühinenud KOVü-e otsustusorganites. Kõigis neljas analüüsitavas piirkonnas kasutati ühe valimisringkonnaga valimisi ning üllatuslikult oli kõikide piirkondade (endiste valdade) esindatus volikogus heas proportsioonis elanike arvuga.

Ettepanekud

- Alustada paralleelselt valdkondlike läbirääkimistega ka volikogu moodustumise ja mandaatide jaotumise arutelu
- Alustada volikogu moodustumise ja mandaatide jaotamise arutelu KOHE ja kui vaja, siis edastada ettepanekud Rahandusministeeriumile
- Otsustada, kui oluline on piirkondade esindatuse tagamine valimissüsteemi kaudu just teile
- Kui jah, siis kuidas oleks selleks parim võimalus?
- Millised ohud seoses ringkondade ja osavaldadega? Nt rivaalitsemine, vastandumine jne.

Täna tähelepanu eest

Küsimusi? 😊